

Atzinums par Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei – pētījumu programmas GALILEO virzība uz priekšu 2004. gada sākumā

COM(2004) 112 galīgā red.

(2004/C 302/08)

2004. gada 5. maijā Eiropas Komisija, saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu, nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par: Komisijas ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei – pētījumu programmas GALILEO virzība uz priekšu 2004. gada sākumā

Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības darba grupa, kas bija atbildīga par komitejas darba sagatavošanu attiecībā uz šo jautājumu, pieņēma tās atzinumu 2004. gada 10. jūnijā. Ziņojumu sniedza Buffetaut kungs

Savā 410. plenārajā sesijā 2004. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā (2004. gada 30. jūnija sēdē), Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja pieņēma sekojošu atzinumu ar 161 balsīm "par" un 3 "atturoties" pieņēma sekojošu atzinumu.

1. Ievads

1.1 Programma GALILEO ir liels izaicinājums Eiropas Savienībai, tās ir neatkarībai, tehnoloģiskām un zinātniskām iespējām, tās ekonomikā, un, galvenokārt, tās kosmiskajam un telekomunikāciju sektoram. Kosmiskā sektora attīstība pēdējos gados galvenokārt balstījās uz ar satelītu telekomunikācijām saistītām komerciālām darbībām. Grūtības, ar kurām ilgu laiku nācās cīnīties telekomunikāciju industrijai, nopietni skāra kosmisko sektoru, jo tas netika pietiekami atbalstīts institūciju un politiskajā līmenī, īpaši, salīdzinājumā ar mūsu galvenajiem konkurentiem.

1.2 Programma GALILEO, kuras izstrādāšana tika aizkavēta sakarā ar diskusijām par programmas "tiešo atgriešanos" Eiropas kosmosa aģentūras (EKA) dalībvalstīs, kā arī Eiropas iekšējā spiediena dēļ, beidzot ir iegājuši efektīvas darbības fāzē, vienošanās rezultātā, kas tika noslēgta 2003. gada 23. maijā EKA padomē par tās dalībvalstu finansiālo ieguldījumu.

1.3 Salīdzinājumā ar GPS, programmai GALILEO piemīt tāda svarīga īpašība, ka tā ir civila programma. Šim nozīmīgajam infrastruktūras projektam ir stratēģiska nozīme, kas ir izšķiroša Eiropai un tās neatkarībai, kā to uzsvērusas Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Eiropas Parlaments un Padome. Šī programma lieliski iekļaujas Lisabonas stratēģijas ietvaros. Šāda apjoma programmas nozīmīgums Eiropas veidošanā ir pelnījis, lai tiktu īpaši izcelts.

1.4 GALILEO sistēma sniegs piecus pakalpojumus:

- atklāto pakalpojumu (salīdzināms ar GPS pamatpakalpojumu);
- dzīvības drošības pakalpojumu, kas galvenokārt domāti gaisa, dzelzceļa un jūras transportam;
- komercpakalpojumu, kas ir daudz specifiskāks par atklāto pakalpojumu un domāts komerciālai lietošanai;

— pētījumu un glābšanas pakalpojumu;

— valdības pakalpojumu, kas domāts sabiedriskajām varas institūcijām – policijai, muitai un civilajai aizsardzībai. Šifrēti augstsprieguma signāli tiks izmantoti šo institūciju darbībā un tie varēs kalpot arī militāriem mērķiem, un tiks veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai izvairītos no jebkādas nelabvēlīgas ietekmes.

1.5 Savā būtībā GALILEO ir civila sistēma, un tās galvenais pielietojums būs ikdienas dzīvē, īpaši transporta jomā. Tāpēc vajadzēs nodrošināt šī pakalpojuma kontinuitāti un drošību, un sistēmas traucējumu gadījumā uzņemties visu civilo atbildību, atšķirībā no GPS.

1.6 Visbeidzot, GALILEO būs lielāka precizitāte, nekā GPS, un tas pārklās visu planētu kopumā. Turklāt, tai piemīt spēja pārbaudīt signāla integritāti reālā laikā, kas ir būtiski dažos sistēmas pielietojumos un sevišķi civilajā aviācijā.

1.7 Šī ziņojuma galvenais mērķis ir rezumēt GALILEO programmas virzību uz priekšu, ieplānot nākotnes perspektīvas un norādīt uz dažiem nesekmīgiem jautājumiem, kas pastāv šajā projektā, kura trim fāzēm ir koncentrēti 3,2 miljardi eiro:

- attīstības un novērtējuma fāze no 2002. līdz 2005. gadam;
- izvērtēšanas fāze no 2006. līdz 2007. gadam;
- komerciālas ekspluatācijas fāze, kas sāksies 2008. gadā.

2. Ziņojuma struktūra un dokumenta saturs

Tas veidots, balstoties uz trim tēmām:

- attīstības fāzes virzība uz priekšu;
- starptautiskās sadarbības uzplaukums;
- pāreja pie izvērtēšanas un ekspluatācijas fāzēm.

2.1 Attīstības fāze.

2.1.1 Kopīgs uzņēmums.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2003. gada maija vienošanās ir ļāvusi attīstīt situāciju, un GALILEO kopīgais uzņēmums kopš pagājušās vasaras ir absolūti operatīvs. Tika iecelts direktors, izstrādāta organizācijas shēma, pieņemts budžets 2003. – 2004. gadam. Tā pārvaldībā tika nodots EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service). Pārējais radija problēmu par uzņēmuma fiskālo un sociālo statusu, kas izvirzīts apspriešanai ar Beļģijas valdību, jo tā likme ir ievērojama (5 M €/gadā). Runa ir par to, lai kopīgā uzņēmuma 32 darbiniekiem izveidotu tādu pašu sistēmu, kāda ir Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai vai Komisijai. Beļģijas varas iestādes neiebilda, bet tās vēlas nodrošināt šī kopīgā uzņēmuma darbiniekiem sociālo apdrošināšanu. Tātad šī ir drīzāk administratīva problēma.

2.1.2 Tehniskā izpēte un pētniecības darbi.

Tie attiecas uz:

- pēdējiem definitīvās fāzes darbiem;
- pamatinfrastruktūru;
- uz EGNOS, kas drīz kļūs operatīvs;
- uz radionavigācijas Eiropas līmeni.

2.1.3 Pasaules radiosakaru konference 2003. gada jūnijā.

2.1.3.1 Šajā konferencē izvirzītās problēmas Eiropas Kopienai bija ārkārtīgi svarīgas, un tām bija divi mērķi:

- iegūt apstiprinājumu 2000. gadā piešķirtajam frekvenču spektram;
- sekot, lai sadalījums šī frekvenču spektra robežās nebūtu nelabvēlīgs Eiropas sistēmai un, lai pieeja šim spektram būtu taisnīga un balstītos uz savstarpējas operativitātes principiem.

2.1.3.2 Diskusijas noritēja situācijā, ko iezīmēja vēsturiski izveidojies amerikāņu GPS sistēmas monopols, bet galu galā Eiropas Kopiena panāca gaidītos rezultātus gan frekvenču spektra lietošanas noteikumos, gan attiecībā uz prasību par objektīvu daudzpusēju koordināciju.

2.1.4 Jauno dalībvalstu un kandidātvalstu iesaistīšana.

Iniciatīvas tika izstrādātas industriālajai jomai, lai šīs valstis pilnībā piedalītos GALILEO programmā, saskaņā ar Komisijas izteikto vēlēšanos.

2.2 Starptautiskās sadarbības uzplaukums.

2.2.1 Starptautiskā sadarbība ir būtiskākais faktors, lai iegūtu maksimālu labumu no programmas GALILEO, kā to Padome ir vairākkārt atzīmējusi. Starp citu, arvien biežāk trešās valstis izsaka lūgumu piedalīties. Šajā ziņā Komisija vienlaikus ievēro gan divpusējo, gan reģionālo pieeju.

2.2.2 Pirmais līgums tika parakstīts ar Ķīnu 2003. gada 30. oktobrī, ir uzsāktas sarunas ar Indiju un Izraēlu. Līdzīgas sarunas ir paredzētas ar Dienvidkoreju, Brazīliju, Japānu, Kanādu, Austrāliju, Meksiku un Čīlu.

2.2.3 Kas attiecas uz reģionālo sadarbību, tad ir uzsākts dialogs ar Vidusjūras reģionu, Latīņameriku un Āfriku.

2.2.4 Visbeidzot ir uzsāktas sarunas ar tām valstīm, kurām jau ir satelītnavigācijas sistēma, proti, Krieviju un Amerikas Savienotajām Valstīm. Tas ir īpaši svarīgi, jo šīs valstis vēlas nodrošināt savas sistēmas tehnisko un operatīvo saderību ar GALILEO sistēmu. Atcerēsimies, ka pašā sākumā Amerikas Savienotās Valstis apstrīdēja pašas GALILEO programmas pamatotību. Jebkurā gadījumā apspriešanās mehānismam sarunu laikā jābalstās uz katra partnera tiesību un uzdevumu simetriju attiecībā pret otru partneri, īpaši, attiecībā uz iespējamu veto tiesību izmantošanu.

2.3 Pāreja uz attīstības un ekspluatācijas fāzēm.

Tas ir izšķirošais punkts. Sistēmas attīstības un ekspluatācijas fāzes sāks darboties attiecīgi 2006. un 2008. gadā.

2.3.1 Sistēmas nodošana koncesijā.

2.3.1.1 Nodotānu koncesijā nosaka kopīgais uzņēmums. Procedūra tikai aizsāka 2003. gada oktobrī. Tika reģistrētas četras kandidatūras un tās tika pieņemtas. Tās tika sadalītas konsorcijs, kas sastāv no galvenajiem partneriem, kuriem pievienojas asociēto sabiedrību grupējums. Visi kandidāti uzskata, ka Eiropas nākotnes sistēma varētu dot ievējamu komerciālu peļņu un tizgāja no tā, ka lielu daļu investīciju varētu finansēt no pašu līdzekļiem.

2.3.1.2 Šis faktors ir jo svarīgāks tāpēc, ka Padome vēlas, lai ieguldījumi no kopienas fondiem nepārsniegtu vienu trešdaļu no attīstības fāzes finansējuma. Visbeidzot, otrajā kompetitīvajā sarunu fāzē tika izveidoti trīs konsorcijs (Alcatel/Alenia/Vinci, EADS/Thales/Inmarsat, Eutelsat).

2.3.1.3 Tika noteikti seši finansēšanas avotu veidi:

- GALILEO radīto pakalpojumu pārdošana;
- intelektuālā īpašuma licences un tiesības;
- kopienas finansējums;
- Eiropas investīciju bankas aizdevumi;
- dažu trešo valstu piedalīšanās;
- iespējamā abonentmaksā par radionavigācijas signālu uztvērējiem caur satelītu.

2.3.2 Sistēmas pārraudzīšana.

2.3.2.1 Komisija iesniedza Padomei un Parlamentam priekšlikumu par Eiropas satelītu radionavigācijas programmas vadības struktūru reglamentu. Tika piedāvāts radīt uzraudzības pārvaldi no vienas puses, un drošības centru no otras puses, kas tieši būtu pakļauti attiecīgi Padomes ģenerālsekretāram un Kopējās ārējās un drošības politikas augstajam pārstāvim. Noslēgumā tika nolemts, ka būtu jāizveido uzraudzības pārvalde, kuras kompetencē būtu visi drošības pasākumi. Drošības centrs tādējādi netiks izveidots, un pati Padome pieņems lēmumus krīzes gadījumā.

2.3.2.2 Otrs svarīgs jautājums sistēmas uzraudzībā ir iespējams privātās dzīves apdraudējums. Te nāktos atgādināt, ka GALILEO sistēma kā tāda nerada nekādus draudus privātajai dzīvei, jo nesaņem nekādu informāciju par tās lietotājiem (nav augšupejošas saiknes). Turpretim informāciju, ko ieguvis lietotājs, var vēlreiz noraidīt pa kādu citu sistēmu – piemēram GSM mobilajiem telefoniem – un pieļaut to lokalizāciju. Atbildība par šādu informācijas izmantošanas regulēšanu, kādu piedāvā GALILEO, nekādā gadījumā negulstas uz programmas pārvaldes Eiropas struktūrām, bet uz nacionālajām valsts varas iestādēm. Šīm iestādēm jāpievērš uzmanība noteikumiem, kas tām uzliek par pienākumu uzraudzīt GALILEO un, kopš šī brīža, arī GPS lietošanu.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Komiteja novērtē voluntāro attieksmi, par ko liecina Komisijas dokuments, kurā ir runa par ārkārtīgi nozīmīgu un grūti realizējamu projektu. No šāda viedokļa dažiem jautājumiem nepieciešams pievērst pastiprinātu uzmanību:

Briselē, 2004. gada 30. jūnijā

- drošības ierobežojumu iekļaušana sistēmas un tās pārvaldes koncepcijā;
- sarunu ar Amerikas Savienotajām Valstīm noslēgšana, lai galarezultātā tiktu noslēgts līgums, kas balstītos uz simetriskām saistībām ar mērķi panākt savstarpēju operativitāti;
- pietiekama privāta finansējuma meklēšana un Eiropas investīciju bankas ilgtermiņa aizdevuma garantijas;
- programmas realizācijas izmaksu saglabāšana paredzētajos budžeta ietvaros.

3.2 Šī lielā projekta izdošanās ir atkarīga no politiskās un finansiālās gribas, ko Padome ir skaidri apliecinājusi un stingri apsolījusi. Iesaistoties GALILEO programmā, tā ir izrādījusi savas ambīcijas gan saistībā ar Eiropas Savienību, gan tās kosmosa politiku.

4. Slēdzieni

4.1 Savā slēdzienā Komisija tomēr izrāda zināmu satraukumu vai šaubas par finansējuma jautājumu. Tas ir galvenais jautājums, jo, ja būs apdraudēts finansējums, tad apdraudēta būs arī pati programma. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja var tikai vēlreiz apstiprināt GALILEO projekta milzīgo stratēģisko nozīmību Eiropas Savienībai un tās kosmosa sektora, kā arī Eiropas vienotības attīstībai, kā tā jau ir uzsvērti un detalizēti norādījusi savā atzinumā par Komisijas Zaļo un Balto Grāmatu par Eiropas kosmosa politiku.⁽¹⁾ Tā pievienojas Komisijas gandarījumam par jau paveikto darbu un novēl, lai līdzšinējo optimismu nemazinātu pēdējā mirklī radušās grūtības.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas

prezidents

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par Balto Grāmatu - Kosmos: Eiropas horizonti paplašinātai Savienības-Rīcības plāns Eiropas Kosmosa politikas īstenošanai, (COM(2003) 673 galīgā red. CESE 501/2004 31.3.2004.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par Zaļo Grāmatu- Eiropas Kosmosa politika (COM(2003) 17 galīgā red. OV C 220 16.5.2003.